

Internetconsultatie 'Regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie'

Onderstaande is de reactie van het College van Bestuur van het ROC van Twente op de voorgestelde wetswijziging 'Regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie'.

Met de wetswijziging wordt het volgende beoogd:

... een wettelijke basis voor onderwijsinstellingen en gemeenten om de aanpak van voortijdig schoolverlaten voort te zetten. Het wetsvoorstel biedt de randvoorwaarden voor deze partijen om een regionaal sluitend vangnet voor vsv'ers en jongeren in een kwetsbare positie te creëren. Daarnaast zorgt het wetsvoorstel ervoor dat mbo-instellingen de aansluiting vinden bij het overleg tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het vo.

Doel van de regeling

Het doel is onderwijsinstellingen en gemeenten in staat te stellen om voortijdig schoolverlaten te blijven bestrijden en een sluitend vangnet voor jongeren in de regio te creëren. Daarvoor wordt de RMC-functie van gemeenten versterkt en een wettelijke basis gecreëerd om structureel maatregelen te nemen om voortijdig schoolverlaten te bestrijden voor jongeren tussen 12 en 23 jaar. Een ander doel is de afstemming tussen mbo-instellingen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs vo en gemeenten over het ondersteuningsaanbod in de regio te bevorderen.

Inleiding

De artikelteksten van de voorgestelde wetswijziging zelf vormen geen aanleiding voor een inhoudelijke reactie. Deze zijn daarvoor te summier. De tekst van de memorie van toelichting vormt daarentegen wel aanleiding voor een reactie. We achten het zinvol om op de memorie van toelichting te reageren daar een dergelijke toelichting in de toekomst een belangrijke rol speelt bij het uitleggen, naleven en toetsen van de voorgestelde wetswijziging.

Advies

Op basis van onderstaande komen we tot de conclusie dat de wetswijziging in deze vorm geen bijdrage levert aan de drie uitdagingen voor de aanpak van vsv in de komende jaren, i.c. het doel '*voortijdig schoolverlaten te blijven bestrijden*'. Er is geen sprake van verduurzaming van de huidige aanpak. Daarnaast draagt de wijziging waarschijnlijk niet bij aan het verder terugdringen van het aantal vsv'ers en is een negatieve impact zelfs denkbaar. De wijziging draagt wel bij aan de uitbreiding van de huidige doelgroep met 'oude vsv'ers' maar de combinatie met de overige wijzigingsvoorstellen doet afbreuk aan de kwaliteit van de voorgestelde vervolgaanpak om te komen tot een '*regionaal sluitend vangnet voor vsv'ers*'.

We gaan hieronder allereerst in op de vragen die zijn voorgelegd vanuit de internetconsultatie. Daarnaast nemen we de ruimte om bij de vierde vraag in te gaan op de aspecten die betrekking hebben op de in de memorie opgevoerde '*drie uitdagingen voor de aanpak van vsv*' en de mate waarin de voorgestelde wijziging ons inziens bijdragen aan de realisatie van de uitdagingen.

1. Hoe beoordeelt u de nieuwe taak voor de RMC-functie om leerlingen uit pro en vso vanaf 16 jaar te monitoren?

De taak op zich zien wij als waardevol voor zover pro- en vso-leerlingen van 16-18 jaar dreigen van de radar te verdwijnen. De taak behelst echter niet meer dan het monitoren en verwijzen van deze jongeren. Iets wat RMC nu al doet, maar voor een kleinere doelgroep.

2. Hoe beoordeelt u de taak voor RMC om partijen uit de domeinen arbeid en zorg bij de regionale aanpak van vsv en jongeren in een kwetsbare positie te betrekken?

De *opdracht* aan de RMC contactgemeente om de domeinen arbeid en zorg in de aanpak te betrekken, ondersteunen wij als ROC, daar deze domeinen onderdeel vormen van het probleem- dan wel aandachtsgebied. De vraag dient zich wel aan hoe deze domeinen gedefinieerd worden en hoe deze domeinen vervolgens aan tafel worden uitgenodigd. Met andere woorden de vraag luidt hoe deze domeinen georganiseerd en regionaal vertegenwoordigd zijn of zouden moeten zijn om overleg ook daadwerkelijk structureel te kunnen organiseren.

De *taak* kunnen we niet beoordelen omdat we de taak in de concrete uitvoering nog niet kennen of hebben zien functioneren.

3. Hoe beoordeelt u de verplichting voor mbo-instellingen om aan te sluiten bij het overleg tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs vo?

De memorie van toelichting bevat o.a. de volgende 'argumentatie'¹:

De samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het vo krijgen de taak om mbo-instellingen uit te nodigen voor dit overleg (p. 11). --> De mbo-instellingen krijgen via deze wetswijziging de verplichting om aan te sluiten bij het op overeenstemming gericht overleg in de regio waar de desbetreffende instelling één of meer vestigingen heeft (p. 11). --> Daarmee ontstaat een wederzijdse verplichting voor samenwerkingsverbanden en mbo-instellingen om met elkaar in overleg te treden (p. 12).

De vraag hierbij is of hier ook bedoeld wordt op een verplicht, afzonderlijk overleg met de samenwerkingsverbanden (zonder gemeenten) en wat de bedoeling van dit overleg is.

Voor ons als ROC is onduidelijk wat de meerwaarde van verplicht overleg is wanneer dit verder gaat dan het afstemmen van de bestaande maatregelen op het terrein van voorkomen van vsv en passend onderwijs. Het gevaar bestaat dat het 'ontmantelen' van de vsv-convenanten en ontwikkelen van een regionaal programma, leidt tot een gedwongen herziening van bestaande maatregelen en voorzieningen.

4. Hebt u andere opmerkingen over het wetsvoorstel?

In de memorie van toelichting is sprake van drie uitdagingen voor de aanpak van vsv.

"Ten eerste is het nodig de huidige aanpak te verduurzamen. Het is geen gegeven dat het aantal nieuwe vsv'ers ieder jaar onder de 25.000 blijft. Ten tweede vallen nog steeds jaarlijks ongeveer 25.000 jongeren uit zonder startkwalificatie, wat hun perspectief op een volwaardige deelname aan de maatschappij verkleint. Dat mag niet geaccepteerd worden. Daarom heeft de

¹ Voorstel van Wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs inzake regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Memorie van toelichting.

regering een nieuwe doelstelling geformuleerd: in 2021 mogen er niet meer dan 20.000 vsv'ers per schooljaar zijn. Ten derde was de aanpak van vsv met name gericht op nieuwe vsv'ers, maar de vervolgaanpak vsv beoogt daarnaast ook de oude vsv'ers te begeleiden naar onderwijs en/of de arbeidsmarkt."

Voornoemde uitdagingen vormen inderdaad wezenlijke vertrekpunten voor overleg in de regio.

Verduurzaming van de aanpak

De memorie van toelichting suggereert dat bestaande vsv-convenanten niet kunnen (mogen?) worden voortgezet ondanks de expliciet uitgesproken intentie om de huidige aanpak (van vsv) te *verduurzamen* (p. 7)². De wijze waarop verduurzaming moet plaatsvinden wekt de indruk dat er van de bestaande aanpak mogelijk weinig overblijft. Daarvoor zijn een aantal redenen op te voeren.

Maatregelen dienen onderdeel uit te maken van een regionaal programma. Voorheen werden VSV-convenanten onder verantwoordelijkheid van mbo-instellingen gesloten waarbij onderhandeling tussen de convenantpartners in een afrondende fase uiteindelijk moet leiden tot een gedragen set maatregelen en een navenante verdeelsleutel van de beschikbare middelen.

Het huidige voorstel wekt de indruk dat de onderhandelingen over vsv-maatregelen en samenwerkingsafspraken heropend moeten worden op bestuurlijk niveau en dat er daarbij meer partijen aan tafel zitten dan voorheen.

Verplichte deelname aan overleg met gemeente(n) en samenwerkingsverband(en) door mbo-instellingen lijkt bedoeld om voorschriften op basis van de WPO en WVO (ten aanzien van bijv. een ondersteuningsplan en zorgplan) ook van toepassing te verklaren voor mbo-instellingen (daar: "*jongeren met een zorgbehoefte problemen (kunnen) ondervinden bij de doorstroom van het voortgezet onderwijs naar het mbo.*", p. 17).

De RMC-contactgemeente wordt in de nieuwe situatie verantwoordelijk "*voor de uitvoering en verantwoording van een deel van de maatregelen uit het regionaal programma vsv* (p. 13)" inclusief de financiële en beleidsmatige verantwoording. De RMC-contactgemeente is volgens de toelichting voor een *deel* verantwoordelijk, maar onduidelijk daarbij is om welk deel het hier gaat. Dit wordt evenmin duidelijk in de wettekst.

Op basis van nader onderzoek in 2018³ is een valide conclusie over de werking van passend onderwijs (in het mbo) volgens de minister mogelijk. Daarbij is onduidelijk op welke '*werking van passend onderwijs*' hier wordt bedoeld. Bij het studiesucces van vso-leerlingen in het mbo is immers sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid van het voortgezet onderwijs en het mbo. In de brief aan de tweede kamer rapporteert de minister dat mbo-instellingen de ondersteuningsstructuur in het kader van passend onderwijs hebben aangepast aan de nieuwe situatie (p. 2/6). De minister geeft in die brief aan dat verdere verbetering van de ondersteuningsstructuur in het mbo mogelijk en nodig. Die verbetering moet "*vooral in de verbinding naar buiten worden gezocht.*" (p. 6/6). Gelet op de gedeelde verantwoordelijkheid van vo en mbo voor het studiesucces van vso-leerlingen in het mbo, wordt voor het mbo een nieuwe situatie gecreëerd en zullen mbo-instellingen mogelijk hun zojuist gerealiseerde aanpak van

² Voorstel van Wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs inzake regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie. Memorie van toelichting.

³ Passende ondersteuning voor alle mbo-studenten; brief aan de Tweede kamer van 2 februari 2017.

passend onderwijs (ondersteuningsstructuur), in samenspraak met het vo, moeten heroverwegen.

Bovenstaande is voor ROC van Twente aanleiding om te stellen dat de voorgestelde wetswijziging niet bijdraagt aan verduurzaming van de (huidige) aanpak van vsv.

De nieuwe doelstelling voor 2021

In de memorie van toelichting wordt de wijziging expliciet gerelateerd aan de aantallen vsv (25.000) en de nieuwe doelstelling voor 2021 (20.000). Onduidelijk is daarbij wat de voorgestelde wijzigingen in aanpak, doelgroep en regionale samenwerking concreet betekenen voor de aantallen. Een mogelijk zelfs negatieve uitwerking zal niet per definitie meetbaar zijn, maar kan wel voor een minder snelle daling zorgen en het niet halen van de doelstelling in 2021.

Bovenstaande is voor ROC van Twente aanleiding om te stellen dat de voorgestelde wetswijziging niet bijdraagt aan het terugdringen van het aantal vsv'ers.

Vervolgaanpak vsv

Het huidige voorstel beoogt de huidige aanpak uit te breiden en te regelen dat ook oude vsv'ers worden begeleid naar onderwijs en/of arbeidsmarkt. Daarnaast regelt het voorstel dat gemeenten afspraken maken over uitval van leerplichtige leerlingen van 12-18 en tenslotte dat pro- en vso-leerlingen van 16-18 jaar worden gemonitord en verwezen door de RMC-functie. Die maatregelen vormen een daadwerkelijke verbetering van de regelgeving. Deze uitbreiding van de doelgroep vraagt om nadere afspraken tussen gemeenten en onderwijs (vo en mbo) maar daarvoor zijn andere, bestaande en goed functionerende structuren voorhanden. De voorgestelde wijziging verlegt zowel de verantwoordelijkheden als de geldstromen waardoor qua overlegstructuren mogelijk eerder sprake is van twee stappen achteruit dan een stap vooruit in de aanpak van vsv.

Bovenstaande is voor ROC van Twente aanleiding om te stellen dat de voorgestelde wetswijziging niet bijdraagt aan de vervolgaanpak vsv.

Conclusie

ROC van Twente stelt voor vooral de huidige aanpak vsv te consolideren en verduurzamen waarbij het accent ligt en blijft liggen op het voorkomen van vsv.

College van Bestuur,

ROC van Twente